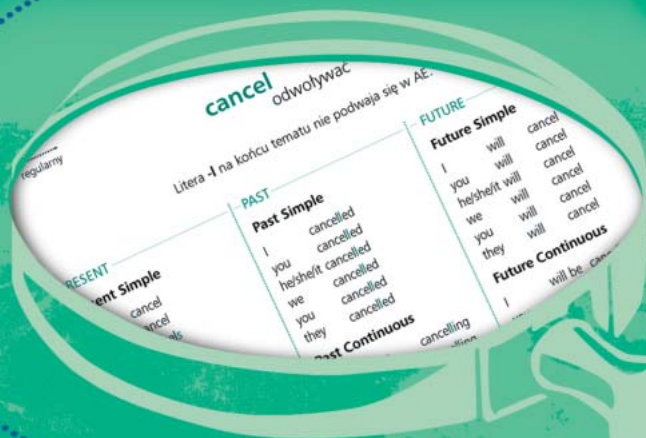


UCZ SIĘ SAM

PODS

# Czasy i czasowniki

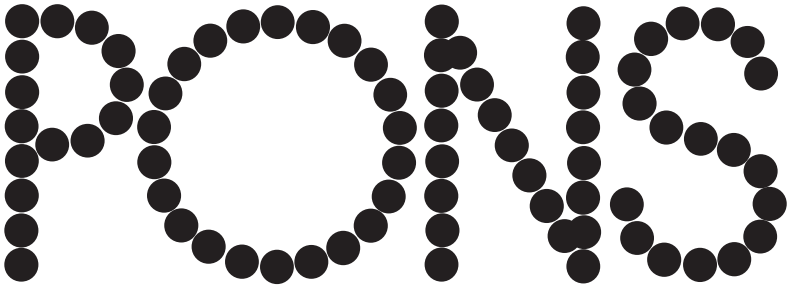
angielskie



reguły • przykłady w tabelach

LektorKlett





# **Czasy i czasowniki angielskie**

Samantha Scott

Wydawnictwo LektorKlett  
Poznań 2001

Wydawnictwo LektorKlett  
ul. Raclawicka 72  
60-302 Poznań  
tel./faks (061) 861 88 28

**Tytuł oryginalny:** Verbtabellen Englisch  
**Projekt okładki:** Erwin Poell, Ilona Arfaoui, Marian Winiecki

© Ernst Klett Verlag GmbH, Stuttgart 1999  
© dla wydania polskiego Wydawnictwo LektorKlett, Poznań 2001  
ISBN 83-88507-27-3

**Tłumaczenie i adaptacja:** Przemysław Znaniecki  
**Redakcja serii:** Robert Kuc  
**Redakcja tomu:** Daria Miedziejko, Robert Kuc  
**Skład:** studio **KO** – Jerzy Nawrot  
**Druk:** ABEDIK, Poznań  
Wydanie I

# Spis treści

W tej książce znajdziesz . . . . .	4
Przegląd terminów gramatycznych . . . . .	6
Zasady pisowni . . . . .	7
Wymowa . . . . .	8
Formy ściągnięte czasowników posiłkowych . . . . .	9
Czasowniki zwrotne . . . . .	10
Czasy gramatyczne – ich zastosowania i formy . . . . .	10
Strona bierna. . . . .	16
Tabele koniugacyjne . . . . .	17
Angielskie czasowniki nieregularne . . . . .	101
Polsko-angielski indeks czasowników . . . . .	104

# W tej książce znajdziesz

reguły dotyczące

- pisowni i wymowy czasowników angielskich
- stosowania czasów angielskich

tabele prezentujące

- formy czasowników angielskich we wszystkich czasach
- nieregularności związane z odmianą czasowników angielskich

„Czasy i czasowniki angielskie” zawierają przejrzyste tabele koniugacyjne 84 regularnych i nieregularnych czasowników modelowych. Wzory odmian pozwolą Ci bez trudu zorientować się we wszystkich formach – także złożonych; dla ułatwienia osłabiwości koniugacyjne wyróżniono kolorem i wytłumaczono je za pomocą praktycznych reguł.

## Budowa tabel koniugacyjnych

The diagram illustrates the layout of English verb conjugation tables. It shows two examples: 'cancel' (regular) and 'shut' (irregular). Numbered callouts (1-7) highlight key structural elements:

- 1:** Regularity label (regularny / nieregularny).
- 2:** Verb title and its Polish translation (cancel / odwoływać, shut / zamykać).
- 3:** A note about the letter 'l' at the end of the stem in AE (Litera 'l' na końcu tematu nie podwaja się w AE).
- 4:** The 'PRESENT' column header.
- 5:** The 'PAST' column header.
- 6:** A note about the final consonant doubling in AE (Końcowa spółgłoska podwaja się (patrz także str. 7)).
- 7:** The 'FUTURE' column header.

The 'cancel' table (page 30) shows forms for Present Simple, Present Continuous, Present Perfect, Present Perfect Continuous, Imperative, Gerund, and Past Participle. The 'shut' table (page 83) shows forms for Present Simple, Present Continuous, Present Perfect, Present Perfect Continuous, Imperative, Gerund, Past Participle, Conditional II, and Conditional Past.

- ① **Rodzaj koniugacji:** Informacja o tym, czy dany czasownik odmienia się regularnie, czy też nie.
- ② **Czasownik modelowy z tłumaczeniem:** W tabelach zamieszczone zostały wybrane czasowniki angielskie, najczęściej używane w języku codziennym. Przy czasowniku znajduje się tłumaczenie jego podstawowego znaczenia.
- ③ **Krótką charakterystyka:** W tym miejscu zwracamy uwagę na osobliwości i nieregularności danego schematu koniugacji.
- ④ **Wyróżnienie kolorem:** Charakterystyczne końcówki odmiany czasowników (np. końcówka 3. osoby liczby pojedynczej **-s**) oraz formy odbiegające od regularnych schematów koniugacji wyróżnione są zielonym kolorem.
- ⑤ **Formy pełne czasowników posiłkowych:** Koniugacja czasowników w tabelach podana jest z formami pełnymi czasowników posiłkowych – w taki sposób używa się ich w języku pisanim. Stosowanie form skróconych opisane jest na stronie 9.
- ⑥ **Podział tabeli na kolumny:** W lewej kolumnie znajdują się formy czasów teraźniejszych danego czasownika, w środkowej kolumnie formy czasów przeszłych, a w prawej – czasów przyszłych.
- ⑦ **Conditional:** Ponieważ formy *Conditional I* i *Future Simple* tworzy się w taki sam sposób, świadomie nie ujęto w tabelach form *Conditional I*.

W **alfabetycznej liście czasowników** na końcu książki znajdziesz 100 najczęściej używanych czasowników nieregularnych. Ponadto wszystkie czasowniki, których odmiana podana jest w tej książce, podsumowane są w **indeksie polsko-angielskim**. Po każdym czasowniku ujętym w indeksie podany jest numer strony, na której można znaleźć jego koniugację.

Przed tabelami zamieszczamy pewne dodatkowe informacje. Na stronach 7–9 znajduje się usystematyzowany przegląd ważnych **zasad pisowni** i **wymowy** czasowników angielskich. Na stronie 10 omawiamy **czasowniki zwrotne**. Zwięzłe praktyczne wskazówki na temat **stosowania czasów** można znaleźć na stronach 10–15.

Powodzenia!

## Przegląd terminów gramatycznych

<i>Active</i>	strona czynna
<i>Auxiliary Verb</i>	czasownik posiłkowy
<i>Conditional I</i>	tryb warunkowy czasu teraźniejszego
<i>Conditional II, Conditional Past</i>	tryb warunkowy czasu przeszłego
<i>Conjugation</i>	koniugacja (odmiana czasownika)
<i>Continuous Form</i>	forma czasu ciągłego
<i>Consonant</i>	spółgłoska
<i>Future</i>	czas przyszły
<i>Future Perfect</i>	czas przyszły dokonany
<i>Gerund</i>	rzeczownik odśrotny
<i>Imperative</i>	tryb rozkazujący
<i>Infinitive</i>	bezokolicznik
<i>Irregular Verb</i>	czasownik nieregularny
<i>Modal Verb</i>	czasownik modalny
<i>Participle</i>	imiesłów
<i>Passive</i>	strona bierna
<i>Past</i>	czas przeszły
<i>Past Participle</i>	imiesłów bierny
<i>Past Perfect</i>	czas zaprzeszyły
<i>Plural</i>	liczba mnoga
<i>Present</i>	czas teraźniejszy
<i>Present Perfect</i>	czas teraźniejszy dokonany
<i>Pronoun</i>	zaimek
<i>Reflexive Verb</i>	czasownik zwrotny
<i>Regular Verb</i>	czasownik regularny
<i>Simple Form</i>	forma czasu prostego
<i>Singular</i>	liczba pojedyncza
<i>Subject</i>	podmiot zdania
<i>Verb</i>	czasownik
<i>Vowel</i>	samogłoska

AE = odmiana amerykańska języka angielskiego

BE = odmiana brytyjska języka angielskiego



# Zasady pisowni

W formach czasowników angielskich mogą występować następujące końcówki:

1. temat czasownika + **-s/-es**;
2. temat czasownika + **-ed/-d/-ied**;
3. temat czasownika + **-ing**.

W odmianie wielu czasowników występują zmiany w pisowni poszczególnych form.

## 1. temat czasownika + -s/-es

W 3. osobie liczby pojedynczej czasu *Simple Present* (teraźniejszego prostego)

czasowniki, których temat kończy się na <b>-ch, -sh, -ss, -o</b> lub <b>-x</b> ,	mają końcówkę <b>-es</b> ;	watch push go	watches pushes goes
czasowniki, których temat kończy się na spółgłoskę i literę <b>-y</b> (wymawianą jako samogłoska <b>i</b> lub dyftong <b>ai</b> ),	mają końcówkę <b>-ies</b> ; litera <b>-y</b> znika;	study try carry	studies tries carries
czasowniki, których temat kończy się na samogłoskę i literę <b>-y</b> (wymawianą jako spółgłoska <b>j</b> ),	mają końcówkę <b>-s</b> .	play buy enjoy	plays buys enjoys

## 2. temat czasownika + -ed/-d/-ied

Końcówka **-ed** służy do tworzenia form czasu *Simple Past* (przeszłego prostego) i *Past Participle* (imięstwu biernego) czasowników regularnych.

czasowniki, których temat kończy się na <b>-e</b> ,	mają końcówkę <b>-d</b> ;	arrive change	arrived changed
czasowniki, których temat kończy się na spółgłoskę i literę <b>-y</b> (wymawianą jako samogłoska <b>i</b> lub <b>ai</b> ),	mają końcówkę <b>-ied</b> ; litera <b>-y</b> znika;	carry try study	carried tried studied
czasowniki jednosylabowe, których temat kończy się na jedną samogłoskę i jedną spółgłoskę,	mają podwojoną końcówą spółgłoskę;	stop plan	stopped planned
czasowniki wielosylabowe, których temat kończy się na jedną samogłoskę i jedną spółgłoskę,	mają podwojoną końcówą spółgłoskę tylko wtedy, gdy akcent pada na ostatnią sylabę.	prefer ale visit offer	preferred  visited offered

**Wyjątek:** W BE podwaja się także litera **-l** na końcu tematu w sylabie nieakcentowanej.  
W AE zjawisko to nie występuje.  
Przykład: travel      travelled (BE)  
                                 travel      traveled (AE)

### 3. temat czasownika + *-ing*

Końcówka **-ing** służy do tworzenia form *Present Participle* (imiesłowu czynnego) i *Gerund* (rzeczownika odstownego).

czasowniki, których temat kończy się na <b>-e</b> ,	mają końcówkę <b>-ing</b> , litera <b>-e</b> znika;	have dance	<b>having</b> <b>dancing</b>
czasowniki, których temat kończy się na <b>-ee</b> (wymawianą jako samogłoska <b>i</b> lub <b>ai</b> ),	mają końcówkę <b>-ing</b> ,	see	<b>seeing</b>
czasowniki, których temat kończy się na jedną samogłoskę i jedną spółgłoskę, a akcent pada na ostatnią sylabę;	mają podwójną końcową spółgłoskę.	stop plan get begin	<b>stopping</b> <b>planning</b> <b>getting</b> <b>beginning</b>
<b>Wyjątek:</b> W BE podwaja się także litera <b>-l</b> na końcu tematu w sylabie nieakcentowanej. W AE zjawisko to nie występuje. Przykład: cancel      cancelling (BE) cancel      canceling (AE)			

## Wymowa

### Wymowa końcówki *-ed* w formach *Past Simple* i *Past Participle*

po spółgłoskach bezdźwięcznych ( <b>-p</b> , <b>-f</b> , <b>-ss</b> itd.)	bezdźwięcznie ( <b>-t</b> )	asked looked stopped	jak <b>t</b> w słowie <i>takt</i> np. [ɑːskt]
po spółgłoskach dźwięcznych i po samogłoskach ( <b>-b</b> , <b>-v</b> , <b>-g</b> itd.)	dźwięcznie ( <b>-d</b> )	allowed listened opened	jak <b>d</b> w słowie <i>sonda</i> , np. [ˈsʊpənd]
po <b>-d</b> i <b>-t</b>	zgóskotwórczo ( <b>-id</b> )	needed waited wanted	jak <b>yd</b> w słowie <i>wydać</i> , np. [ˈniːɪdɪd]

### Wymowa końcówki *-s* w 3. osobie liczby pojedynczej czasu *Simple Present*

po spółgłoskach bezdźwięcznych	bezdźwięczne* ( <b>-s</b> )	waits gets cuts	jak <b>s</b> w słowie <i>nos</i> , np. [ɡets]
po spółgłoskach dźwięcznych i po samogłoskach	dźwięczne* ( <b>-z</b> )	runs opens allows	jak <b>z</b> w słowie <i>zadać</i> , np. [rʌnz]
po spółgłoskach syczących	zgóskotwórczo ( <b>-iz</b> )	changes watches washes	jak <b>yz</b> w słowie <i>wyznać</i> , np. [ˈwɒʃɪz]

\* W przeciwieństwie do języka polskiego w języku angielskim spółgłoski dźwięczne nie tracą dźwięczności na końcu wyrazu i np. wyrazy *plays* i *place* wymawia się różnie (odpowiednio jako [pleɪz] i [pleɪs]). Przy wymawianiu spółgłosek dźwięcznych czuje się drgania w krtani.